

**Το γεωπολιτικό διακύβευμα των
αμερικανικών εκλογών:**

**Τι σημαίνουν για την Ευρώπη, τις
ελληνοτουρκικές σχέσεις και το κυπριακό**

Κείμενο Ανάλυσης

Οκτώβριος 2024
Αρ.24

Copyright © 2024 | All Rights Reserved

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Διεύθυνση: Ανδρέα Ζάκου, Γρ.301, 2404 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος.

Τηλέφωνο: +357 22 664470 ■ Email: info@ispd.org.cy ■ www.ispd.org.cy

Το Ινστιτούτο προάγει τον ελεύθερο και ανοιχτό δημόσιο διάλογο που εδράζεται στον ορθολογισμό και στην επιστημονική τεκμηρίωση. Οι απόψεις που εκφράζονται σε δημοσιεύσεις του Ινστιτούτου εκφράζουν αποκλειστικά τον/την συγγραφέα ή τους συγγραφείς και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις του Ινστιτούτου.

*Εικόνα εξωφύλλου: Πηγή BBC

Καθ. Κωνσταντίνος Φίλης

Ανώτερος Ερευνητικός Εταίρος

Περί του Συγγραφέα

Ο Καθ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι πρόεδρος του Ιδρύματος Θρακικής Τέχνης και Παράδοσης, Διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων, Καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδας, Διευθυντής του Διεθνούς Κέντρου Ολυμπιακής Εκεχειρίας και επιστημονικός συνεργάτης του Κέντρου Σχεδιασμού Εξωτερικής Πολιτικής (ΚΕ.Σ.Ε.Π.) του Υπουργείου Εξωτερικών. Είναι μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου, του διοικητικού συμβουλίου της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας καθώς και της Επιτροπής Φιλάθλου Πνεύματος, Ηθικής και Δεοντολογίας. Διετέλεσε Εκτελεστικός Διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων του Παντείου Πανεπιστημίου και Διευθυντής Ερευνητικών Προγραμμάτων του ίδιου φορέα.

Εκλέχθηκε Ανώτερο Συνεργαζόμενο Μέλος (SAM) στο St. Antony's College του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (2007-2009) και παράλληλα υπήρξε Μέλος του Διεθνούς Συμβουλίου του Ερευνητικού Ινστιτούτου Ευρωπαϊκών και Αμερικανικών Σπουδών. Εν συνεχεία, ανέλαβε ερευνητής στο Κέντρο Σπουδών Νοτιοανατολικής Ευρώπης (SEESOX) του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης (2008 - 2010).

Είναι διαλέκτης στη Διπλωματική Ακαδημία, στη Ναυτική Σχολή Πολέμου, στη Σχολή Εθνικής Άμυνας και στη Σχολή Εθνικής Ασφάλειας. Έχει μεγάλο συγγραφικό έργο, με πιο πρόσφατα βιβλία/μονογραφίες/επιμέλειες τα εξής:

- “Το Μέλλον της Ιστορίας. Πως ο πόλεμος της Ουκρανίας αλλάζει το παγκόσμιο τοπίο”
- “Διεκδικητικός Πατριωτισμός. Ανατομία μίας συζήτησης που δεν έγινε ποτέ”, κ.α.

Είναι μέλος του Ελληνοτουρκικού Forum και αντεπιστέλλον μέλος του Ινστιτούτου Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE). Είναι, επίσης, σύμβουλος ενέργειας και γεωοικονομικών της Ελληνικής Ένωσης Επιχειρηματιών.

Το γεωπολιτικό διακύβευμα των αμερικανικών εκλογών: Τι σημαίνουν για την Ευρώπη, τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και το κυπριακό

Κάθε ομοσπονδιακή εκλογική αναμέτρηση στις ΗΠΑ δύναται να επηρεάσει δραματικά την παγκόσμια οικονομία, πολιτική και ασφάλεια, εξαιτίας του βαρύνοντος ρόλου που κατέχουν τα τελευταία τουλάχιστον 75 χρόνια οι Ηνωμένες Πολιτείες στην διεθνή πολιτική σκηνή. Τη δεδομένη χρονική συγκυρία, με έναν διακρατικό πόλεμο να μαινεται για περισσότερο από δύο χρόνια στην καρδιά της Ευρώπης και τη Μέση

Ανατολή να βρίσκεται στα πρόθυρα μια γενικευμένης περιφερειακής σύρραξης, με την παγκόσμια οικονομία να ταλανίζεται από τον στασιμοπληθωρισμό και την ακρίβεια που μαζί με την ενεργειακή κρίση οδηγούν εκατομμύρια συνανθρώπων μας καθημερινά πιο κοντά στην ανέχεια και την φτώχεια, οι εκλογές της 5^{ης} Νοεμβρίου για την ανάδειξη του νέου προέδρου των ΗΠΑ καθίστανται το κομβικότερο γεγονός, όχι μόνο της χρονιάς που διανύουμε, αλλά και των επόμενων ετών.

Σε αυτή την αντίληψη περί της κρισιμότητας αυτής της εκλογικής αναμέτρησης συμφωνούν και πολλοί ηγέτες και αξιωματούχοι των χωρών της Δύσης, οι οποίοι μάλιστα προσδίδουν σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση χαρακτηριστικά υπαρξιακού ζητήματος, καθώς στο αποτέλεσμα των εκλογών διακυβεύεται το μέλλον του δυτικού κόσμου και όχι μόνο. Στην ουσία, η ανησυχία των Ευρωπαίων και άλλων αξιωματούχων έγκειται όχι μόνο στο ποιες πολιτικές θα επιλέξει να ακολουθήσει η νέα αμερικανική ηγεσία, αλλά και για την ίδια την ικανότητα των ΗΠΑ να συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον ηγετικό τους ρόλο τόσο εντός της Δύσης όσο και παγκοσμίως, σε περίπτωση που το αποτέλεσμα των εκλογών προκαλέσει εσωτερική αποσταθεροποίηση και αναταραχή. Οι δύο απόπειρες δολοφονίας κατά του πρώην Αμερικανού προέδρου και νυν υποψηφίου των Ρεπουμπλικάνων για την Προεδρία των ΗΠΑ καταδεικνύει πόσο πολωμένη και

Οι εκλογές της 5^{ης} Νοεμβρίου για την ανάδειξη του νέου προέδρου των ΗΠΑ καθίστανται το κομβικότερο γεγονός, όχι μόνο της χρονιάς που διανύουμε, αλλά και των επόμενων ετών.

διχασμένη είναι τη δεδομένη χρονική συγκυρία, αλλά και την τελευταία δεκαετία, η αμερικανική κοινωνία.

Πιο συγκεκριμένα, το γεωπολιτικό διακύβευμα των εκλογών της 5^{ης} Νοεμβρίου είναι εξόχως σημαντικό για τη διατλαντική συμμαχία. Σε ένα ασταθές και επισφαλές γεωπολιτικό σκηνικό, όπου το Κίεβο αδυνατεί να ανακόψει την αργή αλλά σταθερή

Οι δύο απόπειρες δολοφονίας κατά του πρώην Αμερικανού προέδρου και νυν υποψηφίου των Ρεπουμπλικάνων για την Προεδρία των ΗΠΑ καταδεικνύει πόσο πολωμένη και διχασμένη είναι τη δεδομένη χρονική συγκυρία, αλλά και την τελευταία δεκαετία, η αμερικανική κοινωνία.

ρωσική προέλαση στο μέτωπο της Ανατολικής Ουκρανίας και επιδίδεται σε επιχειρησιακές επιλογές αμφιβόλου στρατηγικής ορθότητας, οποιαδήποτε αμερικανική ηγεσία θα βρεθεί αντιμέτωπη με δύσκολες επιλογές και αποφάσεις προκειμένου να αποτρέψει μία διαφαινόμενη στρατηγική ήττα της Δύσης έναντι της Ρωσίας, ειδικά αν επιβεβαιωθούν οι φόβοι για μια ευρύτερη σύρραξη στη Μέση Ανατολή με καθοριστική συμμετοχή των ΗΠΑ υπέρ του Ισραήλ. Είναι βέβαιο πως μια αμερικανική κυβέρνηση υπό τη νυν Αντιπρόεδρο των ΗΠΑ, Κάμαλα Χάρις, θα προσπαθήσει να συνεχίσει το έργο της προεδρίας Μπάιντεν για τη διαφύλαξη της διατλαντικής συμμαχίας και την παροχή βοήθειας στο Κίεβο, όμως οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή μπορεί να απαιτήσουν την δέσμευση περισσότερων πόρων και να οδηγήσουν – δεδομένων των μεγάλων μεν, πεπερασμένων δε δυνατοτήτων των ΗΠΑ- σε μικρότερα και ανεπαρκή περεταίρω πακέτα στήριξης για την Ουκρανία.

Μια επικράτηση του Ντόναλντ Τραμπ στις επερχόμενες εκλογές αναμένεται να έχει αρνητικές συνέπειες για την Ουκρανία, καθώς και ο πρώην πρόεδρος των ΗΠΑ, αλλά και ο υποψήφιος αντιπρόεδρος του Τζέι Ντι Βανς, έχουν ασκήσει κριτική στην υποστήριξη των ΗΠΑ προς την Ουκρανία, με τον Τραμπ να έχει δηλώσει πως αν εκλεγεί θα δώσει ένα τέλος στον πόλεμο στην Ουκρανία εντός 24ωρών. Μπορεί να μην επιτραπεί (και σε επίπεδο Κογκρέσου) στον Τραμπ να τερματίσει εντελώς την παροχή βοήθειας στην Ουκρανία, αλλά μοιάζει σίγουρο πως αυτή θα μειωθεί δραστικά. Η μείωση της αμερικανικής βοήθειας προς την Ουκρανία, είτε αυτή προκύψει λόγω μιας συνειδητής επιλογής Τραμπ, είτε λόγω των πεπερασμένων δυνατοτήτων των ΗΠΑ να στηρίξουν ταυτοχρόνως δυο πολεμικές προσπάθειες σε Ανατολική Ευρώπη και Μέση Ανατολή, αναπόφευκτα θα μετακυλήσει το βάρος στήριξης της Ουκρανίας στην Ευρώπη. Η εκλογή Τραμπ ενέχει το κίνδυνο η Ευρώπη να κληθεί να αναλάβει τη στήριξη του Κιέβου στο

σύνολό της ή σε ένα πολύ μεγαλύτερο ποσοστό από σήμερα, ενώ σε μια ενδεχόμενη εκλογή της Κάμαλα Χάρις οι Ευρωπαίοι σύμμαχοι των ΗΠΑ θα κληθούν να αυξήσουν την βοήθεια τους προς την Ουκρανία, εάν η εμπλοκή των ΗΠΑ στην Μέση Ανατολή το απαιτήσει. Θα πρέπει σε όσα μέλλει να αποφασιστούν για την Ουκρανία, να συνυπολογίσουμε την κόπωση μέρους των κοινωνιών και ηγεσιών στην Ευρώπη. Παρόλα αυτά στις 9 Οκτωβρίου η ΕΕ έδωσε το πράσινο φως για επιπλέον πακέτο βοήθειας ύψους 35 δις ευρώ.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει να εξετάσουμε και τις επιπτώσεις για την τεταμένη κατάσταση στη Μέση Ανατολή, όπου δυστυχώς οι ραγδαίες εξελίξεις μπορεί να λάβουν χώρα πριν την 5^η Νοεμβρίου, και αντί οι αμερικανικές εκλογές να διαμορφώσουν τις κινήσεις των εμπλεκόμενων μερών, μπορεί να έχουμε το αντίστροφο, δηλαδή οι εξελίξεις στην περιοχή όχι μόνο να διαμορφώσουν, αλλά και να καθορίσουν την έκβαση των αμερικανικών προεδρικών εκλογών. Αυτό θα συμβεί καθώς ένα σημαντικό μέρος των δημοκρατικών ψηφοφόρων, ειδικά των νέων ηλικιακά διάκειται με συμπάθεια προς τον αγώνα του λαού της Παλαιστίνης και θεωρεί πως η κυβέρνηση των ΗΠΑ θα έπρεπε να έχει κάνει περισσότερα για την προστασία των αμάχων στη Γάζα, αλλά και για την επίτευξη μια συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός στην περιοχή.

● Η διαφαινόμενη αρχική διαφοροποίηση από την πολιτική του Προέδρου Μπάιντεν προς το Ισραήλ και η υιοθέτηση μιας πιο σκληρής στάσης προς την κυβέρνηση Νετανιάχου, φαίνεται να έχει ουσιαστικά ανατραπεί από τις εξελίξεις, με την Κάμαλα Χάρις να επιδίδεται σε μια αμήχανη και άβολη άσκηση ισορροπίας καθώς η μελλοντική πολιτικής της προς το Ισραήλ και το Παλαιστινιακό, ίσως επηρεάσει καθοριστικά τις πιθανότητες της να εκλεγεί η 47^η Πρόεδρος των ΗΠΑ.

Τις πρώτες μέρες πριν και μετά την ανάληψη του χρίσματος των Δημοκρατικών από την Κάμαλα Χάρις, η Αμερικανή πολιτικός φαινόταν πως επιθυμούσε, προς τέρψη και των προαναφερθέντων ψηφοφόρων, μια σκληρότερη στάση προς το Ισραήλ και την κυβέρνηση του Μπέντζαμιν Νετανιάχου, σε μια προσπάθεια στάθμισης του πολιτικού κόστους της στήριξης των ΗΠΑ προς το Τελ Αβίβ τόσο στο εσωτερικό όσο και το εξωτερικό. Σε μια περίοδο όπου ο αραβικός κόσμος και ο παγκόσμιος νότος αποκτούν ολοένα και βαρύνουσα σημασία, η στήριξη και υπεράσπιση των στρατιωτικών επιχειρήσεων του Ισραήλ με περισσότερες από 43,000 αμάχων νεκρών, αποδυναμώνει

σημαντικά το επιχείρημα της Δύσης περί μάχης της κατά του κακού και υπεράσπισης της δημοκρατίας, των κανόνων δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τόσο, η κυβέρνηση Μπάιντεν όσο και το επιτελείο της Κάμαλα Χάρις αντιλαμβάνονται τον αντίκτυπο της «δαιμονοποίησης» της εικόνας της Ουάσιγκτον και πώς αυτή μπορεί να αξιοποιηθεί από δυνάμεις όπως η Κίνα και η Ρωσία για να ενισχύσουν την επιρροή τους σε περιφερειακό επίπεδο. Αυτή η διαφαινόμενη αρχική διαφοροποίηση από την πολιτική του Προέδρου Μπάιντεν προς το Ισραήλ και η υιοθέτηση μιας πιο σκληρής στάσης προς την κυβέρνηση Νετανιάχου, φαίνεται να έχει ουσιαστικά ανατραπεί από τις εξελίξεις, με την Κάμαλα Χάρις να επιδίδεται σε μια αμήχανη και άβολη άσκηση ισορροπίας καθώς η μελλοντική πολιτικής της προς το Ισραήλ και το Παλαιστινιακό, ίσως επηρεάσει καθοριστικά τις πιθανότητές της να εκλεγεί η 47^η Πρόεδρος των ΗΠΑ.

Από την άλλη, ο Τραμπ, κατά την πρώτη θητεία του στήριξε πρακτικά σχεδόν άνευ όρων σε όλα τα ζητήματα την κυβέρνηση του Ισραήλ, υπονομεύοντας ουσιαστικά τη λύση των δύο κρατών, η οποία αποτελεί μονόδρομο για μια διαρκή ειρηνική συνύπαρξη μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστινίων. Μια γενικευμένη ανάφλεξη στη Μέση Ανατολή με την εμπλοκή και άλλων περιφερειακών δυνάμεων, αλλά και μια ήττα της Ουκρανίας και κατ' επέκταση της Δύσης στον πόλεμο με τη Ρωσία είναι βέβαιο ότι θα ενθαρρύνουν τον αναθεωρητισμό και θα δώσουν ώθηση σε αυταρχικούς ηγέτες σε όλο τον κόσμο. Εδώ ακριβώς εδράζεται ένα από τα σοβαρότερα προβλήματα που μπορεί να προκαλέσει μια δεύτερη προεδρία του Ντόναλντ Τραμπ είναι μέσω των ενεργειών ή της αδράνειάς του, να διευκολύνει και να ενισχύσει εκείνους που αμφισβητούν το ισχύον παγκόσμιο status quo. Πέρα από τον πολλακίς καταγεγραμμένο θαυμασμό του Τραμπ για τους αυταρχικούς ηγέτες, η πολιτική του ατζέντα «Πρώτα η Αμερική» μπορεί να προκαλέσει αναταραχές σε περιοχές όπου οι μεσαίες δυνάμεις επικεντρώνονται όλο και περισσότερο στην προώθηση των δικών τους στόχων.

Στην εγγύς γειτονιά της Ελλάδας και τη Κύπρου, από τα Βαλκάνια έως την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, μια πιθανή κατάρρευση της διεθνούς τάξης και των κανόνων που τη διέπουν θα προκαλέσουν αποσταθεροποίηση και θα λειτουργήσουν ενθαρρυντικά στον αναθεωρητισμό της Άγκυρας και την παρεμβατικότητα της Μόσχας στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών της περιοχής, αλλά στις παλιές, υφιστάμενες και μελλοντικές συγκρούσεις.

Σε περίπτωση που οι ΗΠΑ απεμπολήσουν περαιτέρω τον ηγετικό τους ρόλο, είτε λόγω αδυναμίας είτε λόγω απροθυμίας, οι δυνάμεις που ανταγωνίζονται τη Δύση και επιδιώκουν την αναθεώρηση του διεθνούς συστήματος, είναι σίγουρο πως θα προσπαθήσουν να καλύψουν το κενό εξουσίας. Στην εγγύς γειτονιά της Ελλάδας και τη Κύπρου, από τα Βαλκάνια έως την Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή, μια πιθανή κατάρρευση της διεθνούς τάξης και των κανόνων που τη διέπουν θα προκαλέσουν αποσταθεροποίηση και θα λειτουργήσουν ενθαρρυντικά στον αναθεωρητισμό της Άγκυρας και την παρεμβατικότητα της Μόσχας στις εσωτερικές υποθέσεις των κρατών της περιοχής, αλλά στις παλιές, υφιστάμενες και μελλοντικές συγκρούσεις.

Η συνεχιζόμενη αμερικανική δέσμευση είναι ένας καθοριστικός παράγοντας για την ασφάλεια της διατλαντικής συμμαχίας, για τη διατήρηση της σταθερότητας στη γειτονιά

Ωστόσο, σύμφωνα και με τα πεπραγμένα κατά την πρώτη του τετραετία, ο Τραμπ μπορεί να μη διστάσει να μειώσει τη συνεισφορά των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ και να αποσύρει στρατεύματα από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, επιταχύνοντας την αμερικανική υποχώρηση από την περιοχή μας.

του Ελληνισμού, αλλά και για τον περιορισμό του τουρκικού αναθεωρητισμού. Ωστόσο, το σενάριο της επικράτησης των ολοένα και αυξανόμενων απομονωτικών τάσεων στις ΗΠΑ θεωρείται πιθανό στην περίπτωση μιας δεύτερης θητείας του Ντόναλντ Τραμπ στον Λευκό Οίκο. Είναι ασαφές με ποιον τρόπο θα επηρεαστεί η μελλοντική του πολιτική, εφόσον εκλεγεί, από τις δύο - μέχρι στιγμής- απόπειρες δολοφονίας εναντίον του, καθώς η αρχική, αν και αόριστη, αντίδρασή του ήταν η υπόσχεση

να «ενώσει» την Αμερική και τον κόσμο. Ωστόσο, σύμφωνα και με τα πεπραγμένα κατά την πρώτη του τετραετία, ο Τραμπ μπορεί να μη διστάσει να μειώσει τη συνεισφορά των ΗΠΑ στο ΝΑΤΟ και να αποσύρει στρατεύματα από την Ευρώπη και τη Μέση Ανατολή, επιταχύνοντας την αμερικανική υποχώρηση από την περιοχή μας.

Είναι αβέβαιο πως θα μπορούσαν να διαχειριστούν οι Ευρωπαίοι μία τέτοια απόφαση, αφού θα βρεθούν ανάμεσα σε μια αποστασιοποιημένη πολιτική των ΗΠΑ, σε μια επιθετική Ρωσία και μια αναδυόμενη Κίνα. Όπως και στο παρελθόν, μια Αμερική που βλέπει τις σχέσεις της με την Ευρώπη ως μια συνδιαλλαγή και όχι ως μια συμμαχία αξιών και οράματος, ενέχει τον κίνδυνο να διχάσει την Ευρώπη, ειδικά καθώς κάθε ευρωπαϊκό έθνος έχει διαφορετική αντίληψη της ρωσικής απειλής, άλλο τρόπο αντιμετώπισης της Μόσχας και σε κάποιες περιπτώσεις ασαφή όρια αντίστασης στη φθηνότερη ρωσική

ενέργεια. Χώρες, όπως η Ουγγαρία και η Τουρκία, συνεχίζουν να διατηρούν στενές σχέσεις με το Κρεμλίνο παρά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, ενώ η άνοδος φιλορωσικών ακροδεξιών κομμάτων στην Ευρώπη σημαίνει ότι στο μέλλον οι φυγόκεντρες τάσεις από τις κοινές θέσεις της Συμμαχίας ενδέχεται να αυξηθούν σημαντικά.

Από την άλλη πλευρά, τα ψυχροπολεμικά κατάλοιπα που συνεχίζουν να υπάρχουν εντός ορισμένων ευρωπαϊκών κρατών και μέρους του αμερικανικού κατεστημένου κατά της Ρωσίας πρέπει να μετριαστούν, αν μη τι άλλο, για να αποφευχθεί μια άμεση σύγκρουση των δύο μεγαλύτερων πυρηνικών οπλοστασίων στον κόσμο. Την ώρα που η Γαλλία και η Γερμανία κλυδωνίζονται, μια ισχυρή και συνεπής διατλαντική εταιρική σχέση καθίσταται απαραίτητη προϋπόθεση για τη διατήρηση της σταθερότητας και ασφάλειας στην ευρωπαϊκή ήπειρο.

Αναφορικά με τα ελληνοτουρκικά υπάρχουν δυνατότητες αλλά και κίνδυνοι, καθώς η τρέχουσα κατάσταση προσδίδει και στις δύο χώρες υψηλότερη στρατηγική σημασία για διαφορετικούς λόγους. Η Ελλάδα αποτελεί ένα σταθερό και αξιόπιστο σύμμαχο των ΗΠΑ, με αυξημένη γεωστρατηγική σημασία, σε μία περιοχή που χαρακτηρίζεται από αβεβαιότητα και αστάθεια. Αντίστοιχα, η Τουρκία έχει αποκτήσει φωνή και έχει ενισχύσει τον ρόλο και την επιρροή της σε τμήματα της Αφρικανικής ηπείρου, στον Καύκασο αλλά και στη Μέση Ανατολή, περιοχές αυξανόμενου αμερικανικού ενδιαφέροντος, επιδιώκοντας εν τέλει να εξαργυρώσει τη στρατηγική της σημασία. Και οι δύο χώρες παραμένουν σημαντικές για την υλοποίηση ενεργειακών έργων αμερικανικού ενδιαφέροντος και είναι πιστοί πελάτες της αμερικανικής βιομηχανίας όπλων, χαρακτηριστικά που εκτιμά σε μεγάλο βαθμό ο Ντόναλντ Τραμπ.

Η Ελλάδα, με τη συμφωνία των Πρεσπών και την ανάδειξη της στρατηγικής σημασίας της Αλεξανδρούπολης, έχει αναδειχθεί σε στρατηγικό σύμμαχο των ΗΠΑ, με αυτές να εκτιμούν την ικανότητα της Αθήνας να προσφέρει λύσεις στις προκλήσεις ασφαλείας της περιοχής σύμφωνα με τα αμερικανικά συμφέροντα.

 Στην περίπτωση εκλογής της Καμάλα Χάρις, εκτιμάται ότι θα συνεχίσει την πολιτική του προκατόχου της, υποστηρίζοντας τον διάλογο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, ενώ παράλληλα θα συνεχίσει να εμπλέκει την Τουρκία, δίνοντάς της περιθώριο να διαδραματίσει μεγαλύτερο διεθνή ρόλο.

Αμφότεροι Χάρις και Τραμπ δεν φαίνεται να επιθυμούν τις εντάσεις μεταξύ Αθήνας και Άγκυρας, ωστόσο, εάν οι ΗΠΑ υπεισέλθουν σε μια περίοδο εσωστρέφειας ενδέχεται να

αδυνατούν να βοηθήσουν στην αποφυγή μιας νέας κρίσης στο Αιγαίο. Είναι πιθανό μια κυβέρνηση Τραμπ να μην εμπλακεί σε τυχόν αναζωπύρωση των διμερών εντάσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, εκτός εάν η κατάσταση κλιμακωθεί σε τέτοια κρίση που ο Λευκός Οίκος κληθεί να παρέμβει για να μην υπάρξει πολεμική σύρραξη. Είναι στο συμφέρον της Αθήνας να υπάρχουν άμεσες και ανοιχτές γραμμές επικοινωνίας με τον εκάστοτε πρόεδρο των ΗΠΑ, καθώς και με πρόσωπα-κλειδιά του επιτελείου του, όπως ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας.

Υπό τον πρόεδρο Μπάιντεν, οι ΗΠΑ συνεργάστηκαν στενά με την Ελλάδα σε θέματα ενέργειας και άμυνας. Παράλληλα, ο Μπάιντεν ενθάρρυνε τις προσπάθειες για μείωση των εντάσεων στο Αιγαίο. Στην περίπτωση εκλογής της Καμάλα Χάρις, εκτιμάται ότι θα συνεχίσει την πολιτική του προκατόχου της, υποστηρίζοντας τον διάλογο μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, ενώ παράλληλα θα συνεχίσει να εμπλέκει την Τουρκία, δίνοντάς της περιθώριο να διαδραματίσει μεγαλύτερο διεθνή ρόλο.

Ο συναλλακτικός Τραμπ έχει δείξει και στο παρελθόν πως δεν ενδιαφέρεται τόσο για την απόκλιση της Τουρκίας από τη Δύση, αφού δε θεωρεί απαραίτητα τις ΗΠΑ εγγυητή του δυτικού κόσμου, και εκτιμάται πως θα επιβραβεύσει τον Ερντογάν για επιλογές που ο ίδιος θαυμάζει, ανεξαρτήτως αρχών και αξιών. Καθίσταται σαφές πως με τον Τραμπ δεν θα υπάρχει συγκεκριμένο πλαίσιο που θα διέπει τις ελληνοτουρκικές σχέσεις ή το Κυπριακό. Ωστόσο, είναι λογικό να περιμένουμε ότι οι

Ο συναλλακτικός Τραμπ έχει δείξει και στο παρελθόν πως δεν ενδιαφέρεται τόσο για την απόκλιση της Τουρκίας από τη Δύση, αφού δε θεωρεί απαραίτητα τις ΗΠΑ εγγυητή του δυτικού κόσμου, και εκτιμάται πως θα επιβραβεύσει τον Ερντογάν για επιλογές που ο ίδιος θαυμάζει, ανεξαρτήτως αρχών και αξιών.

σχέσεις αυτές θα επηρεαστούν από τις εξελίξεις στην Ουκρανία, στη Μέση Ανατολή, στα Βαλκάνια και στη Βόρεια Αφρική. Και οπωσδήποτε το φιλοϊσραηλινό λόμπι, με το οποίο βρίσκεται κοντά ο Τραμπ, στην παρούσα φάση είναι έντονα ενοχλημένο με τον Ερντογάν. Πρέπει να σημειωθεί πως στην προεδρία Τραμπ, ο υπουργός εξωτερικών, Μάικ Πομπέο, στήριξε σειρά πρωτοβουλιών και δράσεων - το σχήμα 3+1, το EastMed Act, τις Συμφωνίες του Αβραάμ- που απέδωσαν άμεσα και έμμεσα στην Ελλάδα τον ρόλο του frontier state και στήριξαν ενεργειακά σχέδια στα οποία εμπλέκεται η Αθήνα.

Αναντίρρητα, η κρισιμότητα των επερχόμενων εκλογών είναι τεράστια, όχι μόνο για τις ΗΠΑ, αλλά και για ολόκληρο τον πλανήτη που περιδινείται σε μια περίοδο πολυκρίσεων που δοκιμάζουν κράτη, θεσμούς και πολίτες. Οι Αμερικανοί ψηφοφόροι καλούνται να λάβουν αποφάσεις με επιπτώσεις που ξεπερνούν κατά πολύ τη δική τους ζωή και καθημερινότητα και ίσως, για πρώτη φορά, ένα ζήτημα εξωτερικής πολιτικής (αυτό της Μέσης Ανατολής) συμβάλει στην έκβαση των προεδρικών εκλογών.

Ο κ. Κωνσταντίνος Φίλης είναι διευθυντής του Ινστιτούτου Διεθνών Υποθέσεων (IGA) και καθηγητής του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος. Μαζί με την Κατερίνα Σώκου έχει συγγράψει τη μελέτη «The Cliffhanger» για τον πιθανό αντίκτυπο των αμερικανικών εκλογών στα Ελληνοτουρκικά.